

מתיקנות הדרך היומית

גליין מס'
8

פר כי תשא-פרה
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

כ' אדר, יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר בעל הישועות משה' מויזניץ זצוק"ל

"האם אקח עימי את המיטה לעולם העליון?!"

"היה זה במוצאי שבת שלפני ראש השנה, שעתיים לאחר תום אמירת הסליחות - שח אחד מאנ"ש - שהיתי לבדי בכולל האברכים, והנה ניגש אלי אברך ואומר לי שיש לו ענין דחוף שאינו סובל דיחוי, ואינו יודע את נפשו מה לעשות. אמרתי לו שכפי הידוע לי, אין רבנו פונה למנוחה בלילה זה. הלכנו יחד לבית רבנו, ואכן ראינו שהאור בחדרו הק' דולק. היקשנו על החלון, והרבי נזעק בחרדה. האברך שח לפניו את הענין ורבנו הדריכו ובירכו מברכות פיה. אז העזתי ואמרתי: אבקש רשות לשאול שאלה. משהגיב רבנו בחיוב, שאלתי: הרי רבנו ערך שבת מלאה, ולאחריה קבלת קהל ואמירת הסליחות, ומתי יתן הרבי מנוחה לגופו?

נענה רבנו בזעקה נוקבת: "האם אקח את המיטה עמי לעולם העליון?! קען איך זך דרייען אזוי ליידיג אויף דער וועלט?!" [האם אני יכול להסתובב ללא מעש בעולם הזה] - - -

סיפר הרה"ח ר' זיידא איינהורן ז"ל מווייליאמסבורג, שכל השנים בהיותו בצל הקודש בסוכות, ישן בסוכה שבבית רבנו זי"ע בקומה הראשונה למטה. שנה אחת, לאחר עריכת השולחן בליל חוה"מ, עד שהוא סידר את מיטתו וקרא קר"ט, ירד כבר רבנו מסוכתו שהיתה בקומה למעלה, ללמוד בסוכה למטה. כששאל ר' זיידא לפשר הדבר, ענה לו רבנו, שהשנה קיבל על עצמו "אוועק לייגן דעם שלאף ביז נאך די הייליגע טעג" [לוותר על השינה עד לאחר הימים הק']. וכן היה כל ימי הסוכות...

עד זקנה ושיבה מנע רבנו עצמו משינה, כפי שסיפרה הרבנית הצדקנית תליט"א אשת-חבר רבינו זי"ע, אשר זכתה לראות עבודת הקודש מקרוב בשנות זקנותו: "פעמים רבות היה רבנו זי"ע מתעורר באמצע הלילה, וכבר ביקש לקום לעבוד את בוראו. פעם אמרתי לרבי: 'הרי השעה רק שלוש, וכולם עדיין ישנים?' נענה לי במתק לשונו: 'און אויב אלע שלאפין, דארף איך אויכעט שלאפין?' [וכי אם כולם ישנים, גם אני צריך לישון]!...

כמו כן ניכרו בהזדמנויות שונות הרחקות שונות שרבנו קבע לעצמו במידי דאכילה. הרה"ח ר' משה לוריא ז"ל מקרית ויזניץ היה מספר, כי בבחרותו כשלמד בישיבתנו הק', פעם בשעת השיעור ביום קיצי, כשבחור הניח על שולחן רבנו זי"ע כוס מים קרים, המשיך רבנו באמירת השיעור. כשאחד הנוכחים רמז למרן שישתה, נענה רבנו: "רצוני שהמים יתחממו קמעא", והבינו שאינו רוצה ליהנות יתר על המידה...

בטישען בלילות ש"ק, כשהובאה לרבנו צלחת המרק בסיום שירת 'כל מקדש', לא טעם ממנה מיד, אלא היה מורה לפצוח תחילה באחד מניגוני שמחה השמורים לעת זו, ובניתיים התקור המרק... כאשר קנו קערת כסף עם מכסה, על מנת שחום המרק יישמר, והורידו את המכסה רק לאחר סיום הניגון, פתח רבנו בניגון נוסף...

טוב עין הוא יבורך, ברכת ייש"כ להרב חיים מאיר אויבין שליט"א שהפנה אותנו למאמר זה

שלום מרדכי ושאל אותו: "ומה אתך?". ענה לו הילד: "חשבתי על השאלה כמה דקות, ראיתי שהשאלה קשה מדי, והחלטתי כי עדיף שאלמד בזמן הזה עוד כמה דפי גמרא מאשר להשקיע מחשבה רבה כל כך בחידה".

הגאון בעל 'השואל ומשיב' התפעל מאוד מהתשובה, הוא הלך לאביו של המהרש"ם, סיפר לו את כל הסיפור, ואמר לו: "מובטחני, שבנך זה יגדל למורה הוראה גדול בישראל...".

ואכן לא עברו הרבה שנים, ור' שלום מרדכי התפרסם ברחבי העולם התורני בגאונותו ובחכמתו. אודות גאונותו העצומה נספר רק 2 סיפורים קטנים.

סיפור אחד סיפר הגאון רבי נתן לוברט זצ"ל [משיירי תלמידי המהר"ם שפירא בישיבת חכמי לובלין שלפני השואה], כפי ששמעו מפי רבו ר' מאיר שפירא. וכך סיפר:

יהודי אחד נכנס למהרש"ם מבערז'אן ואמר לו: אני זוכר שראיתי בדברי רש"י שתרומת הלשכה היתה על ידי כהנים אבל אינני זוכר איפה כתב זאת רש"י. אמר לו המהרש"ם בוא נטייל קצת ב...דברי רש"י.

המהרש"ם התחיל לסרוק בזכרונו את דברי רש"י: "רש"י במסכת ברכות - זה לא. רש"י במסכת שבת - זה לא. רש"י במסכת עירובין - זה לא". וכך הוא המשיך עד שהגיע למסכת מגילה, ומיד קרא בשמחה: "כן, כן, רש"י במגילה דף כא ע"ב כותב: תורמים כהנים את הלשכה..."

וסיפור נוסף:
זמן קצר לפני פטירתו, כשמרן המהרש"ם שכב על ערש דוי, ישבו התלמידים בחדר החיצון ועסקו בהלכה. באמצע הלימוד פרץ ויכוח קולני ביניהם. המהרש"ם ששכב במיטתו שמע את הקולות ושאל על מה הויכוח. סיפרו לו בני הבית שהויכוח נסוב אודות מתנות כהונה שאינן נוהגות בזמן הזה בחוץ לארץ, האם מותר להחמיר וליתנם לכהן או שיש בזה חשש יוהרא.

מיד כששמע זאת המהרש"ם אמר להם: "תענינו בדרכי משה הלכות מזוזה סימן רפ"ז ושם תמצאו תשובה". כששמעו זאת התלמידים תמהו מאוד. מה ענין מתנות כהונה להלכות מזוזה. כנראה הוא כבר לא מדבר לענין לרוב חולשתו, אמרו זה לזה, ולא התייחסו.

עברו כמה דקות והרב שומע שהם עדיין מתוכחחים, הרים עליהם

החנות היחודית בלב תל אביב: 'שהכל נהיה בדבר'

סבי רבי בנימין בן רבי משה קובלסקי זצ"ל היה יהודי ירא שמים. הוא זכה להנצל מהשואה ועלה ארצה. לא היה לו לסבא קל בפרנסה בימים ההם בתל אביב, והוא עמל קשות לפת לחם.

סבא היה תדיר מתייעץ עם פאר הדור רבן של ישראל מרן החזו"א זצוק"ל, ובאחד הימים אף בירך מרן החזו"א את סבא בפרנסה ברווח.

באותם ימים פתח סבא קיוסק בתל אביב ברח' הרצל, והוא שלח את אבי מורי הגה"צ ר' שמואל צבי קובלסקי זצ"ל לשאול את פאר הדור החזו"א שאלה קשה. הוא שאל, האם מותר לו למכור בקיוסק גוזז או פטל ליהודי של"ע אינו מברך לפני השתייה, הרי זה לפני עוור לא נתן מכשול?

כששמע מרן החזו"א את השאלה, ענה לו בחכמתו הרבה, שיתן שם לחנות 'שהכל נהיה בדבר', ואז על ידי השם של החנות יזכור כל אחד לברך 'שהכל'. וכך הוה. הוא תלה שלט גדול על החנות במרכז תל אביב בימים ההם: 'שהכל נהיה בדבר'...

במס' ברכות (דף לה ע"ב): אמר רבי חנינא בר פפא, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקב"ה [את ברכתו] (רש"י).

איך גדל מרן המהרש"ם לגאון

את הסיפור הבא סיפר המגיד מישרים הנודע הגאון הצדיק ר' שלום שבדרון אודות זקינו מרן הגאון הגדול ר' שלום מרדכי - המהרש"ם מבערז'אן זצוק"ל.

בילדותו ישב פעם המהרש"ם עם החברותא שלו בבית המדרש ולמדו בצוותא. הם היו אז בסך הכל בגיל 12. לפתע נכנס לבית המדרש מרן הגאון ר' יוסף שאול נאטאנון בעל 'השואל ומשיב' זצוק"ל. כשהוא ראה שני ילדים לומדים, הוא ניגש אליהם, שאל אותם שאלה לחידודא, וקצב להם זמן של חצי שעה למצוא את התשובה. "בעוד חצי שעה אחזור לשמוע מה התשובה שלכם", אמר להם.

שלום מרדכי הקטן חשב כמה דקות, לא מצא תשובה לשאלה, וחזר מיד ללימודו. החברותא שלו המשיך להתייגע וניסה למצוא תשובה לחידה של 'השואל ומשיב'.

עברה חצי שעה, ובעל 'השואל ומשיב' חזר. "האם יש לכם תשובה?", שאל אותם. החברותא השני התאמץ וניסה להתפלפל ולענות משהו, אך לבסוף הוא נכשל. כשהוא סיים, פנה 'השואל ומשיב' אל ר'

מיני מתיקה

הגמרא הידועה במסכת שבת (דף לא.) אומרת שבשעה שמכניסין אדם לדין שואלים אותו בין השאלות הראשונות: "קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה". ולכאורה צריך להבין מהו הלשון עסקת, איזה עסק זה? היה יותר מתאים לכאורה הלשון קיימת פריה ורביה? ובאמת המהרש"א שואל שאלה זו. עיי"ש בדבריו.

וחשבתי בדרך אפשר בסייעתא דשמיא, על פי מה שכתב מרן האר"י הקדוש ומובא הרבה בספרי חסידות, שמי שמחדש חידושי תורה הרי הוא מקיים פרו ורבו, שהרי הוא זוכה שהתורה פרה ורבה אצלו. ולפי זה הלשון הוא הפלא ופלא: 'קבעת עתים לתורה' - הכוונה האם ישבת ולמדת, בשיעור, עם תברותא או לבד, ואחר כך 'עסקת בפריה ורביה' - היינו האם חידשת חידושי תורה. שהרי כשאדם יושב ולומד והוא שקוע בסוגיא הוא זוכה לקבל חידושים מנותן התורה.*

לומר

פרקי מסכת

שבת, יתכן מתחיל "העניי חייב", למה יהיה חייב העניי?

הנה הבדחן הלז שאל בדרך בדיחותא לפקח דעת הרב הקדוש, אבל הרב הקדוש הנ"ל היה משוטט בקושיא בבא הנ"ל, דבאמת יקשה למה תתחיל המשנה בבא דהתחייבות העניי, ובפרט שהיא הכנסה [שאינה אלא] תולדה. והשיב לו הרב שישב לו תשובה בשבת.

ואמר לו הרב בסעודת הערב, שהקשו קושיא זו במתיבתא דרקי, והשיבו שבשביל זה מגיע התחייבות לעניי - **בשביל שפשט העניי את ידו ועשה השתדלות.**

הבן העניין, והבן שיחת חולין של תלמידי חכמים, ועד היכן הדברים מגיעים."

(ספר אגרא דפרקא [לבעל הבני יששכר], אות יד)

והביאור בזה (עי' בד קודש עמ"ס יומא מועד ב"ס נה) שהלכה היא בדיני הקרבן שאם לא נתודה ועשה מה שביקלתו לשוב מחטאו, לא יתכן שיכפר לו הקרבן, ואין כפרת הקרבן אלא אחר שהאדם שב מחטאו, אבל אם אינו שב ממנו הרי קרבנו על חטא זה תועבה מפני שהוא עומד ברשעו, אבל לא שכל קרבנות שיקריב בזמן זה תועבה הם, ואם יש לו קרבנות נוספים אין מניעה מלהקריבם.

ונראה לבאר בזה מה שאמר חז"ל מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה, שהרי כל התורה כולה היא דבר ה', וצריך האדם ליתן על לבו שכשעוסק בתורה שומע דבר ה', ומעתה המסיר אזנו משמוע תורה, שיש דבר ה' המכוון אליו ומסיר אזנו ומזלזל בשמיעתו גם תפלתו תועבה, שאיך יהי' פנים לתפלתו, שיסודה שיעומד לפני הקב"ה ומדבר עמו ומבקש את צרכיו, כיון שכשבא דבר ה' אליו אינו רוצה לשמוע, ואיך ישמע הקב"ה את דברו כשהוא מסיר אזנו משמוע דבר ה'.

ודבר זה צריך לעוררו שפעמים שמתלבט בן הישיבה אם להכנס לשיעור או לא וחושב מה יארע אם לא אכנס, צריך לדעת שבזה שמזלזל בכח השמיעה מפסיד זכותו להתפלל, ואיך יכנס אחר כך לתפילת המנחה או לערבית.

לכבוד התחלת מסכת שבת

"סיפרו לי מעשה רב מהרב הקדוש המפורסם המגיד מה"ר יחיאל מיכל [מזלוטשוב] זצוק"ל, ששאל לו איש אחד בדחן בדרך בדיחותא בערב שבת לפנות ערב, בכדי לפקח דעתו, וזאת שאלת הבדחן: הלא העניי כמה יסורין באין עליו עד שמספיק ומכין צורכי שבת, והבעל הבית אין לו שום צער להכנה דרבה הלז, וכשמגיע שבת ומתחיל העניי

את קולו: "הרי אמרתי לכם לעיין שם. אתם חושבים כי דעתי השתבשה עלי? לכו תעינו ותראו שצדקתי". פתחו התלמידים את הספר, ומצאו שאכן הרב צודק. וכך כותב שם הדרכי משה: "ואין יוהרא מי שנותן מתנות כהונה אע"ג שמנהג שלא ליתן". כשהבחין המהרש"ם בפליאתם, אמר להם: "מה הפלא? הרי חזרתי על הדרכי משה 400 פעמים! אתם יכולים לבדוק על גבי הכריכה של הספר, שם כתבתי בכל פעם מתי התחלתי ומתי סיימתי...".

(מתוך הפתיחה לשיעור הדף היומי, טז שבט, יומא דהילולא) של מרן המהרש"ם מבערזאן זצוק"ל)

ביאור נפלא

על הדף היומי שנלמד אי"ה בשבוע הבא
מפי מרן ראש ישיבת פונבין'
מגדולי ממתיקי התורה בדורנו
רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א

איתא בשבת י. רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא והוה עסקי בשמעתא, נגה לצלווי והוה קא מסרבה רבי ירמיה, קרי עליה רבי זירא מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה; והיינו שאמר לו אתה ממחר לעמוד וסבור שכבר שמעת דיין וממחר להתפלל, אין לך מה לומר כי כבר אין בתפלתך ממש שתועבה היא, דכיון שחסר אתה מידת השמיעה לא ישמע הקב"ה תפלתך. ומה שבזה שמסיר אזנו משמוע תורה מצבו חמור כל כך עד שתפלתו תועבה, נראה לבאר דאין הכוונה שבזה נהפך לתועבה במהותו לכל עניינו, ובודאי לא יעלה על לב לומר כן על רבי ירמיה.

אלא ביאור הדברים הוא על דרך מש"נ בדברי הגמ' (שבועות יב: ובהים ז:): דעולה מכפרת אעשה, ופריך היכי דמי אי דלא עשה תשובה זבח רשעים תועבה, ואי דעשה תשובה הא עבר על עשה ועשה תשובה אינו זז משם עד שמוחלין לו, וצ"ע אטו עבר על עשה נעשה בזה רשע עד כדי שזבח רשעים תועבה,

מקולמוסם של הקוראים

מכתב מאת הגאון המאור הגדול לממשלת התורה וההוראה מרן בעל חיי הלוי שליט"א

יום ג' לסדר ושכנתי בתוכם, ר"ח אדר תש"פ לפ"ק

לכבוד מע"כ ידידי הרה"ג המזכה את הרבים ר' אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

משנכנס אדר מרבנים בשמחת התורה, פקודי ה' ישרים משמחי לב, והנני בזה להביע שמחתי במה שראיתי הגליונות 'מתיקות הדף היומי' שהוא מלא וגדוש בתורה ועבודה ומוסר, והרבה יכולים ללמוד מזה.

ונהייתי מאוד ממה שכתבתם שהטעם שרבי אליעזר

מאוצרות הפרשה

שלוש פעמים בשנה יראה וגו' כי אוריש גויים מפניך וגו' ולא יחמוד איש את ארצו (כג, ד). לכאורה צריך להבין למה בפרשת משפטים כשכתוב "שלוש פעמים בשנה" וגו' אין כתוב שם "ולא יחמוד איש את ארצו". אלא התירוץ הוא שהרי אמרו במס' עירובין (ד). שאלמלא נשתברו לוחות ראשונות לא שלטה בהם אומה ולשון, ואם כן לא היו צריכים לפחד פן יקח אחר את ארצו. אבל בפרשה זו לאחר שנשתברו הלוחות הרי שוב יכולים האומות לנצח ולשלוט בהן, לכן הוצרך הש"ת להבטיח להם שעל ידי מצות ראייה ברגל לא יזוקו - "ולא יחמוד איש את ארצו". (משך חכמה)

הוא התנא הראשון בש"ס משום שאמר מעולם לא הקדימני אדם בבית המדרש.

ואברך בזה את מעל"ת שיזכה להוסיף כהנה וכהנה לזכות את הרבים, להביא את מתיקות התורה לכלל ישראל בלימוד השיעורים ובהפצת הגליונות, מתוך נחת ושמחה בני חיי ומזוני רוויחי בהרחבת הדעת עד ביאת גואל צדק בב"א.

וע"ז באתי עה"ח ידידכם יוחנן סגל וואזנער

* הוספת הרה"ג רבי פנחס פרידמן שליט"א ראש הכוללים דחסידי בעלזא שליט"א על החידוש במדור מיני מתיקה:

הדברים מתוקים וראויים להעלות על שלחן מלכים ודפח"ח. ויש לקשר מצות 'פרו ורבו' שהיא מצוה ראשונה עם המצוה האחרונה כתיבת ספר תורה 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', בבחינת נעוץ סופו בתחילתו. כי המצוה האחרונה היא כתיבת ספר תורה שהוא תורה שבכתב, ועל זה באה המצוה הראשונה פרו ורבו, לחדש חידושי תורה.

"גאולה תהיה לנו במהרה בימינו אמן, כן צריך להאמין באמונה שלימה, וזה מעיקרי הדת, והיא אחת מן השאלות ששואלין ליום הדין 'צפית לישועה'... ומסימני המאמין ומצפה לישועה הוא שעל כל דבר שמדבר למרוחק [לעתיד הרחוק], אמור יאמר: הקב"ה יצמיח קין ישועה מקודם. וכן שלא יבנה בתים רבים חזקים ועליות מרווחים בצירים ופטורים ציצים בארץ נכריה, כי מי שהוא נכון לבו בטוח יושב ומצפה מידי יום ביומו כי קרוב יום ה' שיקבץ נדחיו ונקומה ונעלה אל הר ה' מקום מקדשנו, לא יקבע דירתו דירה נאה בארץ הטמאה, ומה גם כי ימינו כצל עובר וגרים אנוחנו בעולם הזה". (ספר פלא יועץ - ערך גאולה)

נקודה למחשבה:

לזכרון עולם

נשמת רבנו הקדוש והטהור, מדברנא דאומתיה, עמוד צלותהון דישראל, עמוד האש שהלך לפני המחנה ומסר את נפשו להעמיד דור של קדושה וטהרה כ"ק מרן אדמו"ר ה'ישועות משה' מוויז'ניץ בן כ"ק מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זצוק"ל נסתלק לגני מרומים כ' אדר תשע"ב בצלו חמדתי וממעייני ינקתי בהשפיעו עלי מקדושת תורתו ויראתו מתוך אהבת ישראל שלימה תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עמידה בלוח זמנים

שילוח התפילה לכל יעד

הדפסה

בימוך מוזסרם

עיתון

נתיבת הנהגה

מחשבונית

עמוד העלון בחסות:

טל: 052-7633923 | דוא"ל: info@sh-berger.com